

Korkeimmalle hallinto-oikeudelle

Asia Vastaselitys

Valituksenalainen päätös

Helsingin hallinto-oikeuden 5.2.2018 antama päätös nro 18/0049/5 yleiskaavaa koskevasta valituksesta dnro 15585/16/4102

Vastaselityspyyntö

Korkeimman hallinto-oikeuden 2.7.2018 päivätty kirje asiassa dnro 1101/1/18. Vastaselityksen antamiselle asetettua määräaikaa on pyynnöstä pidennetty yhdellä viikolla 10.8.2018 asti (notaari Anne Sahlmanin sähköposti 6.7.2018).

Valittajat

1. Tuomarinkartanon Kilpatalli Oy
2. Tuomarinkylän Talli Oy
3. Tuomarinkylän Maneesi Oy
4. Tuomarinkylän Ratsastuskoulu Oy
5. Tuomarinkartanon Ratsastusopisto Oy
6. Tuomarinkylän Ratsastajat Ry
7. Helsingin Wiisikot ry
8. Suomen Vinttikoiraliitto ry
9. Helsingin Vinttikoirakerho ry
10. Paloheinän-Torpparinmäen kaupunginosayhdistys ry
11. Anu Heinonen
12. Rosemarie Schnitzler
13. Risto Suominen

Valittajien kotikuntana ja -paikkana on Helsingin kaupunki.

Valittajien asiamies ja prosessiosoite

Risto Suominen
varatuomari, lupalakimies, Helsinki
Os. RS-Jure Oy, Simpukkakuja 16 C, 00780 Helsinki
Puh. 0400 601630
Sähköposti risto.suominen@hrpr.fi

Vastaselityspyynnön tausta

Helsingin kaupunki on 29.6.2018 jättänyt korkeimmalle hallinto-oikeudelle samalle päivälle päivätyn selityksensä Helsingin hallinto-oikeuden 5.2.2018 antamaa päätöstä nro 18/0049/5 koskevassa valitusasiassa. Selitys on vastaselityspyynnön liitteenä.

Vastaselitys

1. Yleistä

Helsingin kaupungin selityksessä on lausuttu yhteensä yhdeksästä valitusluvan saaneen valittajatahon valituksesta. Hallinto-oikeuden päätöksestä tekemämme 6.3.2018 päivätyn valituskirjelmämme sisältöä on selostettu selityksen s. 27-28. Vastine valitukseemme on annettu selityksen s. 29-37. Lisäksi selityksessä on yleinen osuus s. 2 ja 42-43.

Selityksen s. 2 on pyydetty valitusten tutkimatta jättämistä siltä osin kuin ne kohdistuvat kaavaratkaisujen tarkoituksenmukaisuuteen. Toimivaltakysymyksestä on maininta myös valitustamme koskevan vastineen lopussa s. 37.

Selityksessä on pyydetty valitusten hylkäämistä aiheettomina ja perusteettomina ja hallinto-oikeuden päätöksen pysyttämistä näiltä osin voimassa. Valituksemme hylkäämistä on perusteltu hallinto-oikeuden päätöksen sisältöä ja kaupungin aiemmin esittämää toistamalla sekä viittaamalla pitkälti yksilöimättömästi yleiskaava-asiakirjoihin ja kaupunginvaltuuston yleiskaava-päätöksestä ilmeneviin perusteisiin. Tämän myötä selitys ei sisällä mitään uutta asiaan liittyen lukuun ottamatta kaupungin vastausta editiovaatimukseen. Samalla selitys sivuuttaa valituskirjelmässämme esitetyn argumentaation ja asiakirjanäytön.

Pyydettyinä vastaselityksenä uudistamme saamamme valitusluvan puitteissa asiassa aikaisemmin lausumamme ja esitämme kunnioittaen vielä seuraavaa:

2. Tutkimatta jättämistä koskeva vaatimus

Selityksestä ei käy ilmi, katsotaanko siinä ja miltä osin – ottaen huomioon s. 2 ja 37 esitetyn – valitusperusteittemme kohdistuvan Tuomarinkylän kartanoalueen kaavaratkaisun tarkoituksenmukaisuuteen. Tämän johdosta asiasta on mahdollista esittää vain arvelu. Maininnoilla saatetaan viitata yhtenä perusteena ja näyttönä esittämäämme ehdotukseen yleiskaavoituksesta Tuomarinkylän kartanoalueella (L10). Tässä

12.6.2016 päivätyssä ehdotuksessa täsmensimme jo kaavoitusprosessin alkuvaiheessa tammi-helmikuussa 2015 kaavoittajalle esittämäämme näkemystä (L7) Tuomarinkylän kartanoalueeseen kohdistuvat eri intressit yhteen sovittavasta kaavaratkaisusta.

Kaupungilla on toki oikeus kaavoitusvaltansa puitteissa saattaa voimaan myös epätarkoituksenmukaisia kaavoja, mutta vain sillä edellytyksellä, että ne eivät ole laittomia. Tekemämme ja oikeudelle toimittamamme kaavaehdotus liittyy kaavan laillisuuden arviointiin kahdesta näkökulmasta, yhtäältä maakuntakaavan kaavamääräysten ja toteuttamiskelpoisen vaihtoehdon näkökulmasta sekä toisaalta kaavaa laadittaessa edellytetylle vuorovaikutukselle asetettavien vaatimusten näkökulmasta.

Ensinnäkin, valituskirjelmämme s. 3 olemme siteeranneet kartanoaluetta koskevan maakuntakaavan aluevarausmerkinnän kuvausta ja suunnittelumääräyksiä, jotka mielestämme niin hallinto-oikeus kuin kaupunkikin on jättänyt ottamatta huomioon. Nämä suunnittelumääräykset ovat olleet tekemämme kaavaehdotuksen lähtökohtina. Kiinnitämme tässä erityisesti huomiota siihen, mitä suunnittelumääräyksissä on todettu virkistyskäyttöedellytysten turvaamisesta sekä uudesta tiestöstä. Virkistysalueelle osoitettavalle tiestölle on asetettu useita vaatimuksia: Väylien tulee perustua *vaikutusten arviointiin* ja niiden tulee olla yhdyskuntarakenteen eheyttämisen kannalta paitsi *tarpeellisia* myös *välttämättömiä* sekä luonteeltaan *paikallisia* väyliä. Lisäksi väylien suunnittelussa on *turvettava virkistysyhteyksien mahdollisimman esteetön ja turvallinen jatkuminen*.

Valituksenalaisen yleiskaavan mahdollistamasta Jokeri 2 –pikaraitiotien linjaamisesta suojellun kartanoalueen Vanhan Riihipellon ja Uusipellon halki ei ole tehty vaikutusten arviointia. Kyseessä ei ole luonteeltaan paikallinen väylä vaan koko pääkaupunkiseutua palveleva joukkoliikennenyhteys. Yhteyttä ei näin linjattuna ole mahdollista suunnitella ja toteuttaa siten, että kartanoalueen virkistyskäyttöedellytykset ja virkistysyhteyksien mahdollisimman esteetön ja turvallinen jatkuminen samalla turvataan. Pikaraitiotien linjaaminen kartanoalueen halki ei myöskään ole mitenkään välttämätöntä, sillä sille on jopa maakuntakaavaan merkitty (L27) ja kaupungin omiinkin selvityksiin (L11) perustuva eri intressit selvästi paremmin huomioon ottava linjaus kartanoalueen pohjoispuolitse.

Olemme valituksessamme hallinto-oikeudelle (s. 27) tuoneet esiin myös korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 23.6.2005 T 1598, jossa toteuttamiskelpoisen vaihtoehdon puuttuminen johti Mustion

ruukkialueen yhtenäisen peltomaiseman ja valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön rikkovan tielinjan mahdollistamasta osayleiskaavasta tehdyn valituksen hylkäämiseen. Kuten todettua, Tuomarinkylän kartanoalueen kohdalla on toteuttamiskelpoinen vaihtoehto eikä kartanoalueen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvot sekä harrastus- ja virkistyskäytön tarvelevän läpikulkuliikenteen johtaminen keskelle kartanoaluetta ole mitenkään välttämätöntä.

Toiseksi, kuten valituksestamme hallinto-oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle käy seikkaperäisesti ilmi, olemme pyrkinneet perusoikeutemme ja maankäyttö- ja rakennuslain 1, 6 ja 62 §:n sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n mukaiseen vuorovaikutukseen yleiskaavaa valmisteltaessa heti kaava-luonnoksesta tiedon saatuaamme v. 2015 alusta lukien. Tekemämme kaavaehdotus on tätä vuorovaikutuspyrkimystä. Siten sillä ja sen saamalla käsittelyllä on mielestämme merkitystä arvioitaessa sitä, onko kaupunki toiminut asiassa lainsäätäjän tarkoittamalla ja säätämällä tavalla. Tiivistäen todettuna: Onko lainsäädännön edellyttämän vuorovaikutuksen kannalta riittävää, että kaupunki pitäytyy itse luonnosvaiheessa ennen osallisen vaikutusmahdollisuutta valitsemiinsa perusratkaisuihin, ei ota edes käsiteltäväksi osallisen laatimaa ongelmakysymykset ratkaisevaa ehdotusta tai hylkää sen perusteita kertomatta ja vastaa perusratkaisuja koskeviin perusteltuihin ja asiakirjoin tuettuihin osallisen huoliin vain toistamalla vuorovaikutusraporttiin kirjaamaansa selvästi perusteettomia väitteitä sisältävää vastinetta koko kaavoitusprosessin ajan. Samat kaupungin väitteet sisältävä vastine on sisällytetty myös hallinto-oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle annettuihin selityksiin (KHO:lle annettu selitys, s. 29 lopusta alkava kappale) eikä väitteitä ole edes yritetty näyttää toteen asiakirjoin tai muulla tavoin lukuun ottamatta jäljempänä käsiteltävää editiovaatimukseen nyt saatua vastausta.

Edellä sanotun perusteella katsomme, ettei valituskirjelmäämme sisälly mitään sellaista, mikä Tuomarinkylän kartanoalueen kaavaratkaisun tarkoituksenmukaisuuteen kohdistuvana on jätettävä tutkimatta.

3. Näkökohtia valituksemme hylkäämisen tueksi esitetyistä perusteista

3.1. Maakuntakaavan ohjausvaikutus

Olemme valituksemme s. 2-3 ja 7-9 perustelleet seikkaperäisesti sitä, miksi ja millä perusteilla katsomme, ettei maakuntakaava ole ollut maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n tarkoittamalla tavalla ohjeena muutettaessa Tuomarinkylän kartanoalueen voimassa

olevaa yleiskaavaa. Kaupungin selityksen s. 29 toisessa kappaleessa on tähän valitusperusteeseen liittyen täsmennetty, että valituksenalaisessa ”yleiskaavassa osoitettu rakentamisalue liittyy Itä-Pakilan ja Torpparinmäen maakuntakaavassa osoitettuun taajamatoimintojen alueeseen ja säilyttää Tuomarinkylän kartanon keskeiset arvot (ks. karttakuva alempana). Tuomarinkylän kartanon valtakunnallisesti merkittävän Vantaanjokilaakson maisema-alueen ja rakennetun ympäristön arvot (RKY 2009) on turvattu yleiskaavamerkinnällä (virkistysalue- ja viheralue) ja maiseman ja kulttuuriympäristön turvaamista koskevilla kaavamääräyksillä”.

Selityksestä ei käy ilmi, mihin karttakuvaan sitaatissa viitataan, s. 31 kuviin, s. 33-35 idealuonnoksiin vai s. 35 suojeluasema-kaavassa nro 12072 suojelluksi tullutta vaiko s. 36 alun perin suojeltavaksi kaavailtua aluetta tarkoittavaan kuvaan. Mitkään näistä kuvista eivät mielestämme osoita Tuomarinkylän kartanon arvojen säilymistä. S. 31 karttakuvapari voi myös synnyttää väärän kuvan maakuntakaavan eri aluevarausmerkinnöillä merkittyjen alueiden sijoittumisesta. Kuvapari olisi ainakin tullut esittää samassa mittakaavassa ja mielellään päällekkäin kuten liitteinä L 30 ja 31 esittämämme kartat. Kuvaparin alemman kuvan alla oleva teksti ei liioin liity sivun kuviin vaan kuulunee selityksessä myöhemmin esitettävien kuvien yhteyteen.

Selityksen s. 31 ylempi karttakuva (joka lienee kuvakaappaus maakuntakaavojen yhdistelmästä L27) osoittaa vain sen, että niin Tuomarinkylän kartanoalueen virkistysaluetta kuin muitakin maakuntakaavaan merkittyjä virkistysalueita ympäröi taajamatoimintojen alue, sillä nämä kaksi käyttötarkoitusta ovat maakuntakaavoituksessa käytettävät pääasialliset aluevarausmerkintätavat. Jos tällä itsestäänselvyydellä perustellaan virkistysalueen ottamista taajamatoimintojen alueeksi, menettävät maakuntakaavan virkistysaluemerkinnot merkityksensä.

Kartanoalueelle osoitettu asuntorakentaminen tulisi olemaan irrallaan Itä-Pakilan ja Torpparinmäen taajama-alueista valituksessamme todetuista syistä (s. 7, 4:s kpl) ja poikkeaisi myös luonteeltaan ja moninkertaisella tehokkuudellaan suuresti näistä pientaloalueista. Kyse ei olisi olemassa olevien taajama-alueiden kasvattamisesta tai yhdyskuntarakenteen eheyttämisestä. Tuusulanväylä ja alueen muu tiestö sekä pinnanmuodostus erottaisivat uuden asuntoalueen nykyisistä taajama-alueista. Idealuonnosten kolmannessa vaiheessa (selityksen s. 33 kolmas kuva ja s. 34 alempi kuva) esitetystä ideasta ottaa Tuusulanväylän nykyinen alue rakennusmaaksi ja siirtää väylä Vanhan Tuusulantien päälle bulevardisointiin vihjaavine puurivistöineen olemme lausuneet jo valituksessamme hallinto-oikeudelle (s. 17 ensimmäinen kpl ja s. 18 e-kohta).

Tuomarinkylän kartanoalueen arvot käyvät ilmi mm. valituksemme liitteestä L3 ja tiivistetysti sen liitteistä 9 d, Tuomarinkylän kartanoalueen arvot ja 10, Luontotietokartta. Valituksenalaisen yleiskaavan kaavakartan merkinnät ja kaavamääräykset eivät turvaa näitä arvoja.

Kaupungin selityksessä on s. 29 ja 30 perusteltu valituksemme hylkäämistä myös luonnehtimalla valtakunnalliseksi kulttuuriympäristö- ja maisema-alueeksi luokiteltua Uusipeltoa ”kulttuuriympäristön ydinalueiden kannalta syrjäiseksi”. Samalla on viitattu hallinto-oikeuden päätökseen, jossa hallinto-oikeus katsoo, etteivät yleiskaavassa osoitetun rakentamisen vaikutukset ”ole esteenä RKY-kuvauksessa tarkoitettujen Tuomarinkylän kartanon rakennusten ja keskeisten kulttuuriympäristöarvojen arvon säilymiselle”. Tätä vastaan on huomautettava, ettei kulttuuriympäristön ydinalueita tai keskeisiä kulttuuriympäristöarvoja ole missään määritelty tai inventoitu. Kyseessä on vain kaavoittajan näkemys, johon hallinto-oikeus on perustanut päätöstään. Valtakunnalliset RKY- ja maisema-alueet ovat kokonaisuuksia, joilla on vain ulkorajat ilman erikseen määriteltyä ydintä tai keskeisiä arvoja. Näistä maakuntakaavan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden konkrētisoinneista ei voi yleiskaavalla poiketa ainakaan nyt tavoitellussa määrin muuttamatta ensin maakuntakaavaa kuten olemme valituksemme s. 8 perustelleet.

Tuomarinkylän kartanoalueen kehittyminen on esitetty kartoin ja valokuvin vuodesta 1692 alkaen meidän aikaamme asti liitteessä L4. Uusipelto on luettu Helsingin kaupungin yleiskaavoituksessa Tuomarinkylän kartanoalueen maisemakokonaisuuteen v. 1978 alkaen ja RKY-alueeseen vuodesta 1992 alkaen. Tuolloin ja voimassa olevassa v. 2002 yleiskaavassa tälle on nähty myös kaupungin itsensä puolella perusteet. Maisema ja kulttuurihistoriallinen ympäristö rakennuksineen ovat säilyneet kaavoituksen myötä pitkälti ennallaan viimeiset 40 vuotta eivätkä ole menettäneet arvoaan. Liitteenä L34 on kaksi karttakuvaa selityksineen kartanoalueesta vuoden 1978 ja 1992 yleiskaavoituksessa.

3.2. Yleiskaavan vaikutuksista ja niitä koskevien selvitysten riittävydestä

Kaupungin selityksessä on toistettu hallinto-oikeuden päätöstä siteeraamalla ja sen jälkeen vielä erikseen vuorovaikutusraportista peräisin oleva vastine, jonka mukaan ”yleiskaava ei estä Tuomarinkylän kartanon ratsastuskeskuksen kehittymistä eikä uuden maneesirakennuksen rakentamista. Yleiskaavassa on pyritty turvaamaan nykyiset harrastustoiminnat, mutta myös kehittämään niitä”. Näitä väitteitä ei ole edelleenkään todennettu millään lailla. Ne ovat pelkkiä

väitteitä vailla tosiasiapohjaa ja selvässä ristiriidassa valituksemme ja sen liitteiden kanssa.

Ratsastuskeskuksen ja koirakeskuksen toiminnan ja toiminnan kehittämisen edellyttämät tilatarpeet ovat kaupungin tiedossa, joten kaupunginkin puolella täytyy olla tietoinen em. väitteiden kestättömyydestä. Nämä tarpeet olivat Tuomarinkartanon asemakaavan muutoksen nro 12072 laatimisen lähtökohtana v. 2008-2012 (L3, L4), jolloin niistä tehtiin mm. kilpailutoimintaa sekä alueen liikenteen ja paikoituksen järjestämistä koskevat aineistot (L35 ja L36). Tilatarpeista on viestitty myös koko yleiskaavaprosessin ajan keväästä 2015 alkaen. Tämä käy hyvin ilmi esimerkiksi liitteenä L6 olevista yleiskaavatoimistolle ja kaupunkisuunnittelulautakunnalle lähetetyistä sähköposteista ja kartoista. Kartoissa on esitetty ratsastuskeskukselle kaavoitetun uuden maneesirakennuksen kisatilanteen liikenne- ja paikoitustarpeet sekä koirakeskuksen toiminnan kehittämisen edellyttämä kolmas rakennus, uudet radat ja varapysäköintialueet. Vielä kokonaisvaltaisemmin yleiskaavan ja nykyisten harrastustoimintojen ristiriita käy ilmi kaupungille 29.1.2016 jätetystä ratsastuskeskuksen ja koirakeskuksen yritysten, yhdistysten ja yksityishenkilöiden muistutuksesta (L22).

Jos kaupunki aidosti pyrki turvaamaan ratsastus- ja koirakeskusten toiminnan jatkumisen ja kehittämisen Tuomarinkylän kartanoalueella, se olisi vastannut yleiskaavan synnyttämiin tilatarpeita koskeviin kysymyksiin jo kaavoitusta valmisteltaessa tai viimeistään kaupunginvaltuuston päätöksestä valitettaessa. Näin se ei ole tehnyt, koska yleiskaavaan merkitty asuntorakentaminen ja Vanhan Riihipellon ja Uusipellon kautta linjattu pikaraitiotie ovat ilmeisessä ristiriidassa koirakeskuksen toiminnan jatkumisen ja ratsastuskeskuksen toiminnan kehittämisen kanssa.

Selityksessä on myös todettu yleisesti, että ”tehdyt tutkimukset ja selvitykset ovat riittävät yleiskaavataso selvityksiksi. Kuten hallinto-oikeus perustellusti toteaa (s. 152) kaavaa laadittaessa käytettävissä olleiden selvitysten pohjalta yleiskaavaratkaisun vaikutuksia on voitu riittävässä määrin arvioida. Erityiset luontoarvot on selvitetty riittävästi, kun otetaan huomioon yleiskaavan yleispiirteisyys ja se, että luontoarvot tulee ottaa huomioon alueelle asemakaavaa laadittaessa ja sitä seuraavassa lupamenettelyssä”. Kuten valituksessamme on todettu, epäselväksi jää, mitä tutkimuksia ja selvityksiä kaupunki ja hallinto-oikeus tarkoittavat. Yleiskaavan toteuttamisella on luonnonarvoja koskevien vaikutusten lisäksi huomattavia vaikutuksia mm. kulttuuriympäristöön, maisemaan ja virkistyskäyttöön sekä alueen tiestöön. Niitä koskee pitkälti sama kuin harrastustoimintaakin: Yleiskaavaan merkityn määräinen asunto- ja muu rakentaminen ei ole yhteen sovitettavissa alueen kulttuuri- ja maisema-arvojen (L3/liite 9d, L4/s.15, L14) eikä mielestämme myöskään luontoarvojen (L3/liite 10, L4/s. 16-18)

eikä virkistyskäytön kanssa ja on omiaan synnyttämään liikennekaaoksen tällä jo nyt ruuhkaisella alueella. Näistä rakentamisen vaikutuksista on kaava-asiakirjoissa hyvin vähän tietoa eikä niiden ratkaisua ole mielestämme voinut jo selvitysten puutteellisuuden vuoksi laillisesti lykätä tehtäväksi tarkemmassa suunnittelussa.

3.3. Editiovaatimukseen saatu vastaus

Kaupunki on editiovaatimukseemme antamassaan vastauksessa ilmoittanut, että vuorovaikutusraportissa mainittu maankäyttötarkastelu tarkoittaa kaava-asiakirjoihin sisältyviä idealuonnosvaihtoehtoja ja todennut: "Tuomarinkylänkartanon ratsastusreitit on merkitty ruskealla ja korvaava paikka koiraradalle on myös merkitty tarkasteluihin. Kuvat osoittavat sen, että ratsastuskeskuksen asemakaava-alueen alue reitteineen on otettu huomioon. Osa metsänreunareiteistä jäisi yleiskaavan mahdollistaman rakentamisen alle, mutta reitistö sijoittuu asemakaavan mukaisesti edelleen Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, mitä voidaan pitää Helsingissä riittävän vaihtelevana ja monipuolisena alueena ratsastusreitistölle. Osa nykyisistä reiteistä voidaan säilyttää ---. Asemakaava 12072 --- mahdollistaa myös uusien reittien rakentamisen. --- Vuorovaikutusraportissa on mainittu, että turvallisuusnäkökulma selvitetään tarkemmassa suunnittelussa".

Elokuussa 2015 julkistetusta vuorovaikutusraportista ei käy ilmi, että idealuonnoksissa on tarkasteltu myös ratsastusreittejä. Idealuonnosten kuvatekstiä (selityksen s. 33) on myös jälkeinpäin päivitetty lisäämällä siihen luonnosten merkityssisällön muuttava kolmas virke (vrt. L16), ja suurennetuistakin idealuonnoksista (s. 34-35) on vain vaivoin erotettavissa ruskealla merkityt ratsastusreitit. Missään nimessä tällainen tarkastelu ei vastaa kaupungin johdolle, kaupunginvaltuutetuille ja meille kaavaa valmisteltaessa ja siitä päätettäessä annettua tietoa maankäyttötarkastelusta, jonka mukaan "reitistö on mahdollista säilyttää alueelle sijoitettavasta rakentamisesta huolimatta vaihtelevana ja monipuolisena".

Olemme vuorovaikutusraportin saamisesta alkaen pyytäneet saada nähdä tämän kaupungin ratsastusreititarkastelun (L22, s. 3 a-kohta) ja tuoneet seikkaperäisesti esiin asian merkityksen (L22, s. 4 c-kohta, s. 5 e-kohta ja s. 8 c-kohta). Olemme myös omassa ehdotuksessamme (L10) ja sen liitteissä kartoin esittäneet näkemyksemme yleiskaavan vaikutuksista ratsastusreitteihin. Meille on vastattu vasta nyt, ja syy tähän on ilmeinen: Kaupunginvaltuuston 12.12.2012 asettamat edellytykset Tuomarinkylän kartanon ympäristön täydennysrakentamiselvitykselle (valituksemme hallinto-oikeudelle, s. 2), joiden mukaan mahdollisen täydennysrakentamisen yhteydessä tulee turvata ratsastus- ja koiratoiminnan jatkuminen. Vuorovaikutusraporttiin kirjatulla vastineella ja sen toistamisella

koko kaavoitus- ja valitusprosessin ajan on haluttu peittää se tosiasia, että yleiskaava merkitsee koirakeskuksen toiminnan loppumista (valituksemme hallinto-oikeudelle, s. 12) ja näivettää ratsastuskeskuksen nykyisenkin toiminnan (valituksemme hallinto-oikeudelle s. 13-14).

Nyt saamamme vastaus jatkaa totuuden vääristelyä ja salaamista. Kaikki yleiskaavan rakentamisen myötä käyttöön jäävät reitit on merkitty kaupungin tarkasteluun eikä niitä ole mahdollista lisätä. Tämä käy hyvin ilmi liitteenä L10 olevasta yleiskaavan vaikutuksia arvioivasta kartastamme. Jos reittien lisääminen olisi mahdollista, miksi niitä ei olisi merkitty kaupungin tarkasteluun. Lisääminen tarkoittaisi tiheää ratsastusreittiruudukkoa Vantaanjoen länsirannan pelloille, jonka jälkeen ne eivät enää olisi maisemapeltokäytössä eikä tällaista ruudukkoa avoimessa lähes tasaisessa maastossa voi pitää ”vaihtelevana ja monipuolisena”. Myös kaupungin selityksen maininta osasta metsänreunareittejä on harhaanjohtava, sillä yleiskaavan myötä käytöstä poistuu kokonaan ratsastuskeskuksen ainoa metsälentki (josta osa on metsän reunassa). Mikäli Lystikukulasta ja Siliuksenmäestä tulee tuhansien ihmisten takapihaa ja Vanhalle Riihipellolle linjataan muutaman minuutin välein liikennöitävä pikaraitiotie, ei tällä alueella ratsastaminen ole enää turvallisesti järjestettävissä.

Liitteenä L37 olevan, nyt laatimamme ratsastusreittejä koskevan laskelman mukaan kaupungin selityksessä mainitut reitit tarkoittavat nykyisten ratsastusreittien puolittumista n. 6.300 metristä n. 3.150 metriin ja jäämistä noin kolmannekseen ratsastuskeskukselle suojeluasemakaavan nro 12072 (L2 ja L3) yhteydessä tavoitellusta n. 8.250 metrin ratsastusreitistöstä. Jäljelle jäävä reitistö on täysin riittämätön sekä määrällisesti että laadullisesti.

Ratsastuskeskusten suunnittelu- ja rakentamisoppaan (L38, Opetusministeriön liikuntapaikkajulkaisu nro 86, s. 143) mukaan ”ratsastusteiden pituudet tulee määrittää siten, että ratsastustunti riittää radan kiertämiseen hitaasti ja nopeasti ratsastaessa. Tämä tarkoittaa sitä, että valittavana tulee olla esim. 5 km:n ja 10 km:n reitit. Samalla pitemmälle reitille voidaan tehdä vaativia nousuja ja laskuja. --- Ratsastustien paikkaa valittaessa tulee ottaa huomioon seuraavat vaatimukset: -ratsastukseen sopiva turvallinen maasto, -riittävän hyvä näkyvyys, -riittävä etäisyys liikenneväylistä ja muista häiriötä tuottavista lähteistä”.

Ratsastuskeskuksen lähireiteille asetettavia vaatimuksia on tarkasteltu myös Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelu-yksikössä osana yleiskaavan tarkistustyötä laaditussa tarveselvityksessä (L39, Vantaan ratsastusreittien ja -keskusten tarveselvitys, Laura Muukka ja Vantaan kaupunki, s. 16-17). Tarveselvityksen mukaan suurilla kilpavalmennus- ja

koulutuskeskuksilla (yli 40 hevosta) on tarve 20-40 km pituisille ratsastusteille, jotta eritasoisille ryhmille löytyy sopivia lenkkejä ja jotta myös ravi ja laukka voidaan suorittaa turvallisesti.

Tuomarinkylän kartanoalueelle toteutettujen ja suunniteltujen ratsastusreittien yhteismäärä ja laatu vastaa nyt opetusministeriön julkaisua, mutta jää Muukan ja Vantaan kaupungin määrittelemästä ihannetilanteesta. Molemmat julkaisut tuovat hyvin esiin turvallisuusnäkökulman: Kyse ei ole vain ratsukoiden ja muiden maastossa liikkuvien kohtaamisten hallinnasta vaan myös eritasoisten ratsastajien ja ryhmien mahtumisesta ratsastusreiteille ja heidän kohtaamisten hallinnasta.

4. Vuorovaikutuksesta ja hallinnon oikeusperiaatteista

Olemme valituksessamme hallinto-oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle kuvanneet seikkaperäisesti vuorovaikutusta yleiskaavaa valmisteltaessa ja katsoneet, ettei valmistelu mahdollistanut meille perusoikeuksien ja maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n tarkoittamaa oikeutta. Edellä kohdassa 2 s. 4 olemme esittäneet tähän liittyvän kysymyksenasettelun tiivistetysti. Vuorovaikutusta on myös tarkasteltu edellä kohdissa 3.2. ja 3.3. Viittaamme näkemyksemme perusteluna myös maankäyttö- ja rakennuslain 1 ja 6 §:ään, maankäyttö- ja rakennusasetukseen ja viranomaisohjeisiin (L19) sekä hallituksen esityksen perusteluihin (HE 101/1998 vp, s. 36 ja 62), joissa lausuttiin vuorovaikutuksesta mm. seuraavaa:

”Nykyistä viranomaiskeskeistä suunnittelukäytäntöä on tarve uudistaa. Suunnittelua kehitetään entistä avoimemmaksi prosessiksi, johon maankäytön suunnittelijoiden lisäksi hallinnon muiden alojen asiantuntijat sekä elinkeinoelämän, asukkaiden, maanomistajien ja kansalaisjärjestöjen edustajat tuovat jo riittävän aikaisessa vaiheessa oman panoksensa ja näkemyksensä”.

”Vuorovaikutukseen kuuluvat muun muassa avoin tiedottaminen ja keskustelu, yhteisen kielen ja tiedollisen pohjan hakeminen ja suunnitelmien riittävä havainnollisuus”.

Hallituksen esityksessä korostettiin vuorovaikutteisuuden merkitystä detaljitason suunnittelun lisäksi myös yleispiirteisemmässä suunnittelussa, vaikka osallistumisen muodot suunnittelun eri tasoilla eroavatkin toisistaan (HE s. 38).

Olemme lisäksi katsoneet, että yleiskaava on osaltamme vastoin hallintolain 6 §:n tarkoittamiin oikeusperiaatteisiin kuuluvia luottamuksensuojaperiaatetta ja yhdenvertaisuusperiaatetta. Jätämme vielä yhdenvertaisuusperiaatteeseen liittyen oikeudelle kaupunkisuunnittelulautakunnan 18.8.2015 hyväksymän lausunnon Vanhankaupunginkosken länsihaaran sulkevan padon purkamista koskevasta valtuustoaloitteesta (L40).

Vanhankaupunginkosken patoa koskevalla lausunnolla on paljon yhtymäkohtia Tuomarinkylän kartanoalueeseen. Molemmat sisältyvät RKY 2009 –inventointiin ja molempia on suojeltu asemakaavalla. Lisäksi molemmat ovat osa Helsingipuistoa ja valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Vanhankaupunginkosken osalta lautakunta lausui mm., että ”Patoa ja siihen liittyvää suojelumääräystä ei voi purkaa ilman valtakunnallisten alueiden käyttö- ja suojelutavoitteiden uudelleen arviointia eikä ilman alueen asemakaavan muutosta. Niiden arvojen mahdollinen uudelleenarviointi, joihin Vanhankaupunginkosken padon suojelutavoite perustuu, tulee siis tehdä valtakunnallisella tasolla”.

Viranomaisella on velvollisuus kohdella hallinnon asiakkaita tasapuolisesti ja johdonmukaisesti. Tuomarinkylän kartanoalueelle yleiskaavalla suunniteltu muutos on mielestämme vähintään samaa mittaluokkaa kuin niin ikään 1700-luvun lopussa rakennetun padon purku. Nämä kaksi kulttuuriperintö-kohdettamme ovat kuitenkin saaneet kovin erilaisen käsittelyn ilman, että tähän epä johdonmukaisuuteen on meidän valittajien havaitsemaa syytä.

5. Oikeudenkäyntikulut

Valituksen ja pyydetyt vastaselityksen laadinta hallinto-oikeudelle ja nyt korkeimmalle hallinto-oikeudelle on vaatinut meiltä huomattavan määrän talkootyötä, mutta myös laskua vastaan tehtyä lakimiehen ja arkkitehdin työtä. Näistä yhteensä 6.070,44 euron laskutöistä hallinto-oikeudessa ja hallinto-oikeuden 250 euron oikeudenkäyntimaksusta sekä tähän mennessä yhteensä 3.908,52 euron laskutöistä korkeimmassa hallinto-oikeudessa ovat vastanneet Tuomarinkylän Maneesi Oy ja Helsingin Vinttikoirakerho ry puoliksi. Katsomme kaiken asiassa esittämämme perusteella, että olisi ilmeisen kohtuutonta, että nämä kulut jäisivät ne maksaneiden vahingoksi. Tämän johdosta pyydämme Helsingin kaupungin velvoittamista korvaamaan mainitut oikeudenkäyntikulut Tuomarinkylän Maneesi Oy:lle ja Helsingin Vinttikoirakerho ry:lle laillisine viivästyskorkoineen siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut päivästä, jona oikeuden päätökset ovat olleet saatavissamme.

Helsingissä 10. elokuuta 2018

Tuomarinkartanon Kilpatalli Oy

Tuomarinkylän Talli Oy

Tuomarinkylän Maneesi Oy	Tuomarinkylän Ratsastuskoulu Oy
Tuomarinkartanon Ratsastusopisto Oy	Tuomarinkylän Ratsastajat Ry
Helsingin Wiisikot ry	
Suomen Vinttikoiraliitto ry	Helsingin vinttikoirakerho ry
Paloheinän-Torpparinmäen kaupunginosayhdistys ry	Anu Heinonen
Rosemarie Schnitzler	Risto Suominen

Laati:

Risto Suominen
varatuomari Helsingistä,
valittajien valtuuttamana asiamiehenä

LIITTEET

- L34 Kartanot kaupungissa, Aalto-yliopiston julkaisusarja 4/2016, ISBN 978-952-60-6456-7 (painettu, ISBN 978-952-60-6457-4 (pdf), s. 191
- L35 Kilpailutoiminta Tuomarinkylän ratsastuskeskuksessa, 17.3.2010, 8 s.
- L36 Liikenne ja paikoitus, Jaba-karsinat, kentät ja muut tilat ratsastuskeskuksessa, Marja Kivenheimo, TR kehittämistoimikunta ja Micki Schnitzler, arkkitehti, 9 s.
- L37 Tuomarinkylän kartanoalueen ratsastusreittilaskelma ja -kartta
- L38 Ratsastuskeskusten suunnittelu- ja rakentamisopas, Opetusministeriön liikuntapaikkajulkaisu nro 86, s. 143-146
- L39 Vantaan ratsastusreittien ja -keskusten tarveselvitys, Laura Muukka ja Vantaan kaupunki, 32 s.
- L40 Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnittelulautakunta, esityslista 16/2015, käsitelty ja hyväksytty 18.8.2015